

§ 15

Program för Östberga - svar till stadsbyggnadskontoret (2015-08443)

Dnr 1.5.3.228-2017

Beslut

1. Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande med tillägg att Stockholm ska vara en grön, ren och vacker stad. Parker och naturområden är viktiga för såväl Stockholmare som för stadens ekosystem. Alla stockholmare ska ges möjlighet till möten och rekreation. Det är därför viktigt att de grön- och naturområden inom området särskilt tas i beaktande vid kommande bebyggelse.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanträdet ajournerades kl. 19.28–19.34.

Reservation från Torbjörn Erbe med flera (M), Anna Engelbert (L) och Evy Kjellberg (C) till förmån för egna förslag till beslut.

Ärendet

Program för Östberga föreslår totalt cirka 2500 nya bostäder, upprustning av parker och offentliga rum, en ny sim- och idrottshall samt nya gatukopplingar för att kunna skapa en genomgående busslinje. En mindre del av förtätningen planeras i Liseberg och Örby slott som hör till Älvsjö stadsdelsnämnd.

Förvaltningen är positiv till programmets utgångspunkt att förbättra kontakterna mellan Östberga och kringliggande stadsdelar, vilket kan förbättra möjligheterna till både kommersiell service och mötesplatser för boende i Liseberg och Örby slott. Förvaltningen är mycket positiv till den föreslagna upprustningen av parkstråket mellan Liseberg och Östberga, men tveksam till att den kulturhistoriska miljön vid Kvarnbacken bebyggs. Förvaltningen kommenterar de föreslagna förskolorna och framför önskemål om LSS-bostäder.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2017-08-01.

Förslag till beslut från (S), (MP) och (V) med ersättaryttrande från (FI)

Stefan Johansson med flera (S), Viktor Morawski (MP), Emelie Roxby Schüsseleder (V) och Malin Ericson (FI) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut med följande tillägg:

Stockholm ska vara en grön, ren och vacker stad. Parker och naturområden är viktiga för såväl Stockholmare som för stadens ekosystem. Alla stockholmare ska ges möjlighet till möten och rekreation. Det är därför viktigt att de grön- och naturområden inom området särskilt tas i beaktande vid kommande bebyggelse.

Förslag till beslut från (M)

Torbjörn Erbe med flera (M) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt nedan.

Stadsdelsnämnden beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut,
2. Att avstyrka förslaget till ny bebyggelse i Liseberg och Örby Slott,
3. Att därutöver anföra

Vi är positiva till program för Östberga i stora drag. Det behöver göras insatser för att bryta den fysiska isolering som återfinns för såväl Östberga som kringliggande stadsdelar. Avsikten att uppföra en sim- och idrottshall inom området Östberga/Årstafältet ser vi positivt på då söderort behöver fler sådana anläggningar.

Den planerade bebyggelsen i Liseberg och Örby Slott behöver dock revideras. Vi anser att det är orimligt att bygga så höga hus utmed Åbyvägen. Vi anser också att planen inbegriper bebyggelse som förstör delar av grönområdet utmed Kvarnbacken.

Ny bebyggelse bör kunna placeras även i Liseberg och Örby Slott, men bebyggelsen måste passa in till befintlig byggnation. Att i direkt anslutning till ett äldre villaområde som Liseberg bygga 4-5-våningshus är olämpligt.

Förslag till beslut från (C)

Evy Kjellberg (C) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt nedan.

Stadsdelsnämnden beslutar följande

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Att avslå förslaget att bebygga Kvarnbacken
3. Att ompröva byggplanerna efter Åbyvägen
4. Att därutöver anföra

Centerpartiet anser att Kvarnbacken inte ska bebyggas p.g.a. de kulturhistoriska värden som råder här.

Det är tveksamt om man ska bygga 5-6 våningshus samt 8 avd. barnstuga efter den mycket hårt trafikerade Åbyvägen som även trafikeras av farligt gods. Tveksamt om luftföroreningar och bullerproblem kan lösas. Att utsätta inte minst daghemsbarnen för detta känns inte bra.

Vid förtätning av äldre områden är det viktigt att ta hänsyn till den befintliga bebyggelsen så nybyggen ”smälter in” i omgivningen.

Samrådet har varit från den 7 juni till den 25 augusti. Jag förstår att människor är upprörda över den korta tiden med storhelg och semestrar. Vill man ha in synpunkter från allmänheten så måste man anpassa samrådstiden i praktiken. Detta är inte första gången med dålig tidsplanering.

Det är bra med kartor men hellre färre men av högre kvalitet och tydlighet.

Förslag till beslut från (L)

Anna Engelbert (L) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt nedan.

Bostadsbrist och otrygga områden är två av Stockholms största utmaningar. Utan egenmakt och kontroll över sin boendesituation blir medborgarnas trygghet och utveckling kraftigt påverkade samtidigt som deras valmöjligheter krymps till ett minimum. Med områden som upplevs som otrygga skapas utanförskap och det leder till att människorna som bor där ofta inte vågar gå ensamma genom sina egna grannkvarter under vissa tider av dygnet.

Med ett övergripande program för Östberga ges vi möjligheten att förändra den negativa utvecklingen och skapa en reell förändring för invånarna. Genom att bygga nya bostäder och rusta upp ett område som varit hårt drabbad av bristfällig planering kan staden ge tillbaka till dess invånare. Ösbergas närhet till innerstaden, kommande kollektivtrafikförbindelser och lågt utnyttjade områden gör det till en utmärkt plats för nybyggnation. Tyvärr ser vi att förslaget i sin nuvarande form innehåller en del brister som skulle behöva hanteras innan nya stadsplaneringssynder begås i försöket att rätta till tidigare fel.

Nybyggnation kräver en solid planering och ett genomtänkt tillvägagångssätt. Frimärksplaneringen har allt mer visat sina konsekvenser och det krävs att större projekt redan i ett tidigt skede tar hänsyn till människors möjlighet att leva, lära och bo. Det vill säga, att i ett tidigt stadie planera för skola, kollektivtrafik, arbete,

sjukvård och andra samhällsbärande funktioner. Det är glädjande att se att det finns planer för en ny simhall. Men hela Stockholmsregionen har ett underskott på idrottsanläggningar som har en stark inverkan på det lokala föreningslivet. Vi vill se en planering som sammanhållet tar hänsyn till det behov av idrottshallar för hela Söderort. Vi är också positiva att se att bostäder planeras med variation och att nya byggnader kommer att sluta an till omkringliggande bebyggelse.

Men vi avvisar förslaget till att bebygga Kvarnbacken, som är en kulturhistorisk miljö mellan Julitavägen i Örby slott och Sjöholmsvägen i Östberga.

Vi hänvisar till Älvsjös parkplan där man tydligt pekar ut områdets höga kulturhistoriska värden och att dessa skall värnas liksom dess funktion som bostadsnära natur för rekreation och naturlek med utsikt över omgivningen. Parkplanen beskriver också platsen som en mycket viktig och värdefull tillgång som ger besökarna en historisk förståelse för landskapet som Göta landsväg gick igenom på väg mot staden.

Vi är dock oroliga för att programförslaget har räknat iskallt med att tunnelbaneuppgången blir av inom nära framtid. Östberga präglas redan idag av en avskärmning från kollektivtrafik vilket i sig skapar en isolering. Ska ett område fungera så måste också kommunikationen fungera, annars blir det omöjligt att utnyttja Östbergas nära läge till innerstaden. När Skarpnäcksstaden byggdes dröjde det tio år innan tunnelbanan stod klar. Därför är det viktigt att det inte bara är politiska löften utan att reella planer skapas för hur kommunikationen ska fungera om tunnelbanestationen skulle dröja. Vi vill att nya busslinjer planeras och att en möjlig dragning av tvärbanan från Årstafältet undersöks.

Östberga är tyvärr ett område som många gånger varit otrött. Det är av största vikt att planeringen av stadsdelen har som huvudmål att skapa en stadsmiljö där tryggheten byggs in och hänsyn tas i planeringen. Vi ser att fler öppna bottenplan med lokaler för föreningsliv och butiker, möjliggör att området kan leva dygnet runt. Med bra belysning som underhålls och genom att använda skollokalerna på kvällstid främjas det lokala föreningslivet.

Vi vill se ett Östberga torg där medborgarna är trygga. Men med dagens planering blir det ett exempel på en plats som kan bidra till

otryggheten. Vi skulle gärna se att man tar ett nytt helhetsgrepp om planeringen och sätter medborgarnas trygghet i centrum. Det skulle kunna göras genom att man öppnar upp mellan övre och nedre torg och att flera av trapporna byts ut för att skapa en mer tillgänglig stadsmiljö. För oss är det viktigt att Östberga torg både är snyggt och tryggt.

När större områden planeras är det viktigt att redan i ett tidigt skede aktivt samla in synpunkter från alla delar av befolkningen, så att de färdiga planerna har god förankring och har tagit till vara på den kreativitet som finns bland medborgarna. Ett exempel där staden skulle kunna arbeta mer innovativt för att få fram åsikter är att använda interaktiva digitala hjälpmedel. Verktyg och digitala plattformar har en potential att nå ut till människor som annars sällan tar del i planeringen av staden.

Parkerna i området måste vara anpassade för människor i alla åldrar. Vi ser gärna att barn och ungdomar inkluderas i planeringsprocessen med deras unika perspektiv på hur parkerna bättre skulle kunna erbjuda lekmöjligheter och platser där ungdomar kan trivas.

Att det finns förslag för en ny F-9 skola är speciellt viktigt för att planera för områdets långsiktiga behov. Tyvärr är placeringen av skolan i ett område som ibland är oroligt och har dåligt med ljus på skolgården. Vi skulle hellre se att skolan byggs mot Årstafältet.

Många av de bostäder som planeras i området är baserade på de så kallade Stockholmshusen. De är i utformningen konforma, vilket ytterligare riskerar att förstärka Östberga som ett miljonprogramområde. Vi tar kraftigt avstånd mot att den karaktärisering med trist och konform arkitektur i ett redan utsatt och bullerstört läge. Även förorter förtjänar en god kvalitet i arkitekturen. Liberalerna vill se mer varierad arkitektur som skapar ett mervärde för alla som bor och vistas i området. Speciellt viktig är porten in mot Östberga.

De totalt cirka 2500 bostäder som tillförs i området kommer att vara viktiga för att arbeta mot stadens mål om att bygga 140000 nya bostäder fram till 2030. Området har potential att bidra än mer. Genom att byta ut de planerade punkthusen mot hus i kvartersstil, låta de hus som idag planeras få fyra våningar istället planeras till fem, och genom att bygga igen de öppna innergårdar som finns i förslaget tror vi att det är möjligt att skapa minst 3000 bostäder i området.

Det aktuella förslaget visar bland annat på en gårdsdesign där innergården är öppen för allmänheten. Vi har tidigare sett att den här typen av delvis offentliga områden ofta skapar otrygga och obehagliga miljöer, som varken de som ansvarar för marken eller det offentliga tar tillräckligt ansvar för. Samtidigt ser vi att få mindre bostäder planeras. Området består i dagsläget i huvudsak av större bostäder. Att planera för fler mindre bostäder och studentbostäder skulle kunna bidra till att skapa ett mer blandat område med boenden i olika skeenden i livet. *Vi skulle gärna se att minst 500 nya studentbostäder planeras i området.*

Vidare ligger många av de planerade husen väldigt nära den hårt trafikerade Åbyvägen som riskerar att försämra boendemiljön. Vi tror att det är möjligt och bra att bygga här, bullerrisken till trots. Vi önskar däremot att vi försöker att skapa mer intressant arkitektur i ett område där det verkligen behövs. När vi bygger ska vi bygga en levande stad med kvarterstruktur och blandad bebyggelse. Liberalerna ser gärna att upplåtelseformerna blandas mer och att fler kontors-, förenings-, service- och butikslokaler kan etableras i områdena. Så bygger vi en stad där människor trivs och känner sig trygga oavsett tid på dygnet.

Beslutsgång

Ordförande yrkade bifall till det av (S), (MP), (V) och (FI) framställda förslaget till beslut. Ordförande ställde förslagen mot varandra och förklarade att nämnden beslutat att bifalla det av (S), (MP), (V) och (FI) framställda förslaget till beslut. Torbjörn Erbe med flera (M), Anna Engelbert (L) och Evy Kjellberg (C) reserverade sig mot beslutet till förmån för egna förslag till beslut.